

ویژه نامه
روز دانشجو

۱۴

آنچه در این ویژه نامه میخوانید :

علت نامگذاری "روز دانشجو" - هویت دانشجو - اخلاق دانشجویی - دانشجو و بصیرت

دغدغه های دوران دانشجویی - رشحاتی از قلم

فهرست

۲	دانشجو و دانشگاه در کلام امام خمینی (ره)
۳	دانشجو و دانشگاه در کلام رهبر معظم انقلاب
۴	پیام رئیس دانشگاه لرستان و مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه لرستان به مناسبت روز دانشجو
۵	دانشجو، مظهر سرو آزادی
۶	علت نامگذاری «روز دانشجو»
۸	هویت دانشجو
۹	دانشجو و تولید علم
۱۰	اخلاق دانشجویی
۱۲	دانشجو و بصیرت
۱۳	رشحاتی از قلم
۱۴	دغدغه های دوران دانشجویی

صاحب امتیاز:

انجمن علمی - دانشجویی فلسفه و کلام اسلامی

مدیر مسئول:

مریم کاظمی

سر دبیر: نازنین سرلک

هیأت تحریریه:

کوثر خواجوی - نیلوفر بازگیر - رضوان لطیفی

فروغ امیری اصل - آبتبارک رک - فاطمه رحیمی

مشاور علمی: دکتر فاطمه احمدی (عضو هیأت علمی

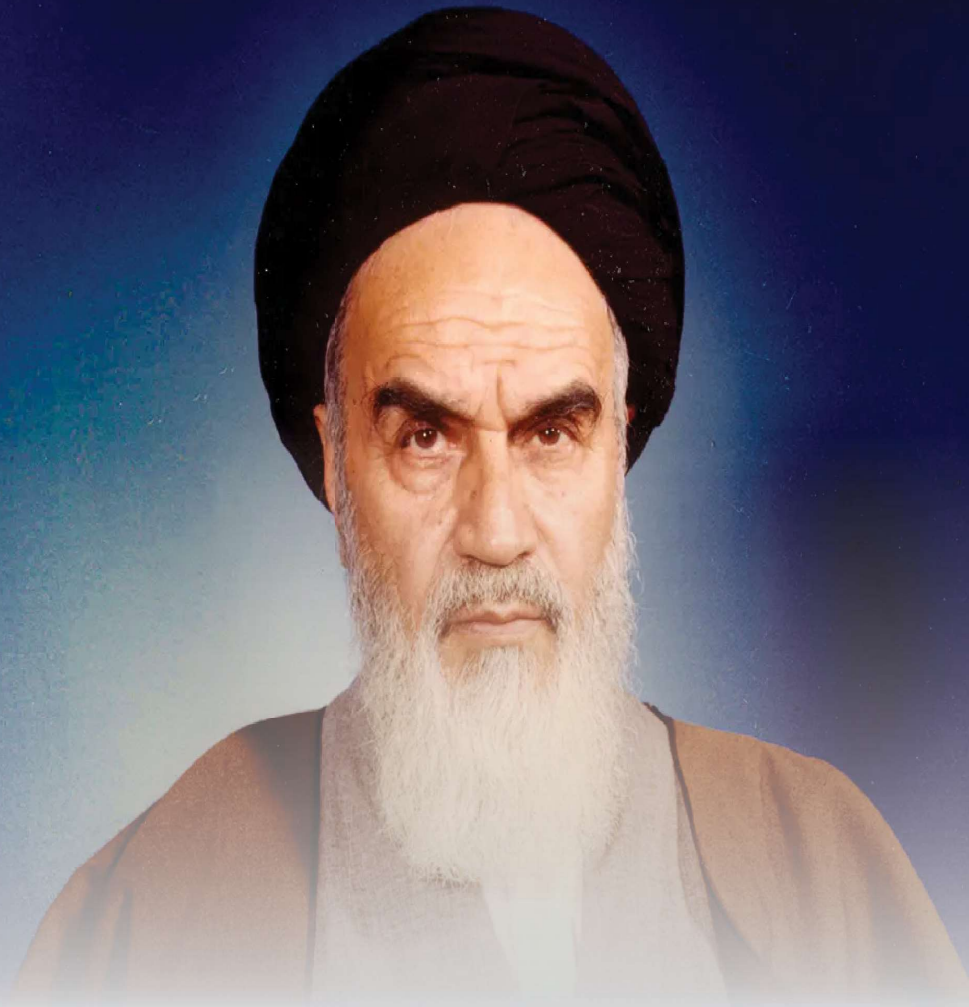
گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه لرستان)

طراح جلد و صفحه آرا:

محمد مهدی مؤمنی

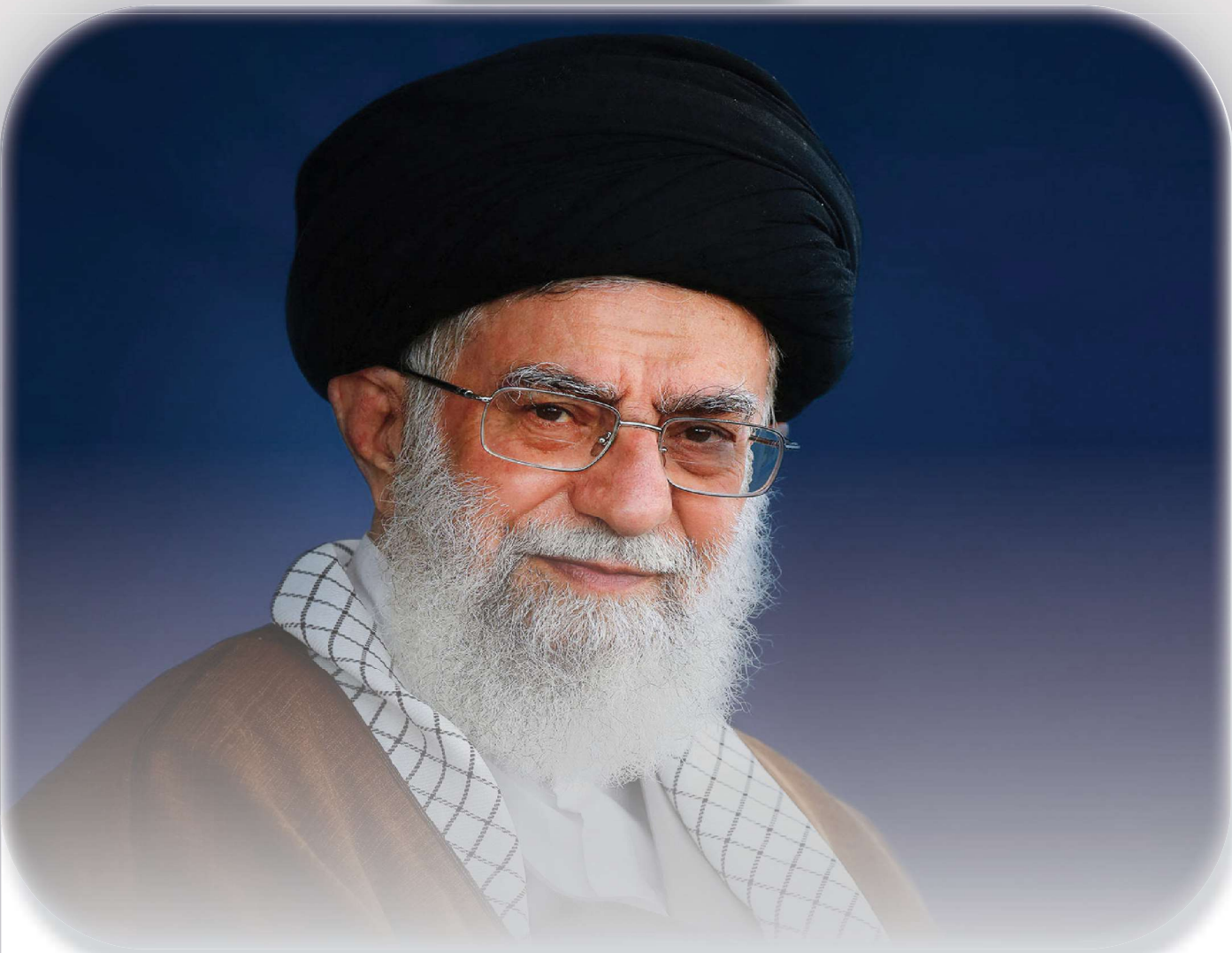
دانشجویان

دانشجو و دانشگاه در کلام امام خمینی (ره)

«ای جوانان عزیز! و ای دانشجویان و دانشمندان! و ای امید امروز و فرداهای امت و اسلام! امانت بزرگ استقلال و آزادی که از دام دو قطب شرق و غرب با مجاهدت و فداکاری ملت عظیم الشان ایران به دست آمده است، به شما عزیزان سپرده شده و مسئولیت بزرگی به عهده همه گذاشته است، همه ملت به خصوص دانشجویان مسلمان که رهبران آینده هستند، مسئول نگهبانی از این امانت بزرگ الهی می باشند.»

دانشجو و دانشگاه در کلام رهبر معظم انقلاب

«دانشگاه، نقطه‌ی اساسی هر جامعه و کشوری است. اگر دانشگاه اصلاح بشود، آینده‌ی آن جامعه اصلاح خواهد شد. اگر دانشگاه فاسد بشود، سرنوشت آن جامعه فساد است. این فساد که در دانشگاه فرض می‌کنیم، ممکن است فساد اخلاقی باشد، یا فساد علمی. فساد علمی معنایش این است که در دانشگاه نه معلم برای درس دادن و یاد دادن دلسوزی کند، نه متعلم و دانشجو برای یادگرفتن دلسوزی کند. نتیجه، بی‌سواد بارآمدن، بد فهمیدن و نفهمیدن و عدم رشد استعدادهاست. فساد اخلاقی، معنایش این است که آن که درس می‌خواند یا نمی‌خواند، از لحاظ اخلاقی، شرافت و شرف و غیرت و انگیزه و ایمان لازم را در خود پرورش ندهد. این هم نتیجه‌اش با شق اول یکی است؛ شاید هم گاهی بدتر. آن عالمی که شریف نباشد، حمیت و غیرت دفاع از کشور و ملت و آرمانها و ارزشهای ملی و دینی خود را نداشته باشد، آن عالمی که دشمن را بر خودی ترجیح بدهد و خود را در اختیار دشمن ملت قرار بدهد، آن عالم از هر جاهلی بدتر است؛ همان دزدی است که با چراغ به دزدی می‌رود و بیشتر صدمه می‌زند.»

پیام رئیس دانشگاه لرستان و مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه لرستان به مناسبت روز دانشجو

«
«
واژه دانشجو به همان اندازه که انسان را متوجه تکاپو و تلاش و مجاهدت علمی می‌کند در فرهنگ دینی ما و خصوصاً پس از انقلاب شکوهمند اسلامی با معانی بلندی همچون امید آفرینی آینده سازی و شکوفه فردای میهن اسلامی همراه شده است. این روز که به یاد ایستادگی دانشجویان دانشگاه تهران در برابر استبداد پهلوی و پرپر شدن و در خون غلطیدن سه تن از این عزیزان هر ساله به نام روز دانشجو گرامی داشته می‌شود نباید صرفاً یک روز معمولی مانند بسیاری از مناسبت‌های تقویم به شمار آید. بلکه تلاش در جهت به روزرسانی اهداف دانشگاه اسلامی و تقویت آرمان‌های مهم نظام مقدس جمهوری اسلامی در عرصه دانشگاه، باید از اعمال و مناسک عملی هر ساله این روز عزیز و مهم باشد.

بی تردید دانشجو که به گفته شهید والامقام دکتر بهشتی ره موذن جامعه است، نباید این جایگاه رفیع را بی اثر قلمداد نماید. موذن با الله اکبر و لا اله الا الله گفتن علاوه بر اقرار به توحید، تأکید می‌کند که در این جهان قدرتی برتر از قدرت الله نیست؛ لذا خوف از استکبار بی اساس است، موذن با شهادت بر رسالت پیامبر (ص) نبوت را محور اتحاد مسلمانان میداند. موذن موحد است.

موذن شهادت بروایت و ولایت پذیری می‌دهد. موذن با حی علی الصلاه و حی علی الفلاح در تحقق عمل دینی امر به تعجیل می‌کند و اگر دانشجو موذن جامعه است باید علم را زیننده به تقوا و دیانت کند، از هیچ طاغوتی هراس به دل راه ندهد و در این راه دیگران را با خود همراه کند. در مسیر رسیدن به اهداف شتاب نموده و جامعه را نیز به سرعت گرفتن در عمل به وظایف و تحقق آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی دعوت نماید.

رسالت امروز دانشجو امیدوار بودن و امید آفرینی است. نه خود ناامید شود و نه اجازه ناامیدی را به جامعه بدهد و با افق بلند نگاه خود تعالی جامعه اسلامی را دنبال نماید. به نوبه خود این روز عزیز را به همه دانشجویان خصوصاً جامعه فرهیخته دانشجویی دانشگاه لرستان تبریک و تهنیت عرض نموده سعادت و توفیقات روزافزون همه جوانان عزیز میهن اسلامی را از خداوند متعال مسئلت می‌نمایم.

و السلام علیکم و رحمة الله

دانشجو ، مظهر سرو آزادی

بعد از کودتای ۲۸ مرداد، رژیم پهلوی با کمک آمریکا به قدرت برگشت و در صدد برآمد تا پایه های حکومت خود را محکم کند. بدین منظور نیکسون امریکایی به ایران آمد. اما با مخالفت و تظاهرات دانشجویان مواجه شد. رژیم تعدادی از دانشجویان را شهید کرد. روز ۱۶ آذر به عنوان روز مقاومت و ایستادگی دانشجویان این سرزمین در برابر استعمار غرب و استبداد و خودکامگی در دفتر تاریخ این سرزمین به یادگار ثبت گردیده است.

علت نامگذاری «روز دانشجو»

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، رژیم وابسته پهلوی که توانسته بود با کمک اربابان امریکایی براریکه قدرت بازگردد، درصدد برآمد تا پایه های حکومت خود را تثبیت کند، اما غافل از اینکه مقاومت مردم بطور کامل از بین نرفته و ایران در اولین فرصت خشم و انزجار خویش را نشان خواهد داد.

افسردگی و از نفاق و تفرقه ای که استبداد توانسته بود در میان او ایجاد کند، ناراحت بود. رهبری نهضت مقاومت، قصد رساندن صدای اعتراض مردم را به گوش جهانیان داشت و تلاش لندن و واشنگتن را که می خواست با مشروع جلوه دادن رژیم کودتا، امتیازات

نیکسون معاون رئیس جمهور امریکا در سال ۱۳۳۲، راهی ایران گردید. در حقیقت او می آمد تا نتیجه سرمایه گذاری بیست و یک میلیون دلاری را که سازمان جاسوسی امریکا، سیا، در راه کودتا و سرنگونی دولت مصدق هزینه کرده بود، از نزدیک مشاهده کند. ملت در حال

مورد نظر خود را در محیط آرام بدست آورد، خنثی کند. اجرای این برنامه به عهده کمیته هماهنگی دانشگاه تهران واگذار شده بود. تظاهرات دانشجویان دانشگاه تهران، به عنوان اعتراض به ورود دنیس رایت، کاردار جدید سفارت انگلیس در ایران، از روز ۱۴ آذر ۱۳۳۲، آغاز گردید... شهید چمران: وقایع آن روز چنان در نظرم مجسم است که گویی همه را به چشم می بینم، صدای رگبار مسلسل در گوشم طنین می اندازد، سکوت موحش بعد از رگبار، بدنم را می لرزاند، آه بلند و ناله جانگداز مجروحین را در میان این سکوت دردناک می شنوم. دانشکده فنی خون آلود را در آن روز و روزهای بعد به رای العین می بینم

هویت دانشجو

برای هویت صنفی بالقوه دانشجو، سه بعد کلی مطرح است که هر کدام شاخص ها و نشانه گره‌های خاصی دارند: علم و معرفت (معرفت دینی، تفکر و شکوفایی روحیه حقیقت جویی، فرهنگ مطالعه، ارتقای معرفت و نو خواهی علمی)، اخلاق و معنویت (خود سازی معنوی، انتخاب الگو، رعایت آداب معاشرت)، تدبیر و سیاست (بینش سیاسی، تکلیف شناسی، دشمن شناسی، مشارکت سیاسی). یادگیری نقش ها و هنجارهایی که نقش ها را بیان می کنند از طریق جامعه پذیری است و پاسخ دانشجویان به دانشگاه برای اجرای نقش های مورد انتظار ممکن است متابعت، همانند سازی و یا درونی کردن باشد. متابعت ضعیف ترین و درونی کردن قوی ترین سطح جامعه پذیری است؛ لذا الگوهای علمی و فرهنگی بنیانی که از سوی دانشگاه ارائه می شود، باید طوری باشد که دانشجو آن ها را پذیرفته و درونی کند.

دانشجو و تولید علم

««« امروزه در هر نظامی، دانشگاه محلی برای تولید علم و نوآوری است. بدون تردید در این دنیای بزرگ و این طبیعت سترگ، ناشناخته های فراوانی وجود دارد. تولید علم یعنی پیمودن راه هایی که دیگران نرفته اند دست یابی به آنچه تاکنون بشر به آن دست نیافته است و کشف ناشناخته های فراوان موجود از دیدگاه رهبر انقلاب یکی از وظایف دانشگاه ها، نواندیشی علمی و تبدیل آن به انگیزه ای عام و مطالبه ای عمومی است. لازمه این معنا، اهمیت دادن به علم است. مقدمات، برنامه ریزی و اهتمام شدید به بهره بردن از وقت و امکانات دانشگاه، موجب می شود تولید علم، از شعار و آرمان به درآید و صورت عمل به خود پذیرد.

اخلاق دانشجویی

معاشرت دانشجو با دیگر همکلاسان، استادان و کارمندان دانشگاه تجربه جدیدی از حضور او در اجتماع و ارتباطات با دیگر همنوعان خویش می باشد. از این رو بسیاری از آسیب ها نیز متوجه جنبه های اجتماعی اوست. برخی از وظایف اخلاقی دانشجویان در محیط خوابگاه را این چنین می توان برشمرد:

۱- خوش رفتاری در خوابگاه
با توجه به این که دانشجویان مدت زمان زیادی از طول شبانه روز را در خوابگاه می گذرانند احترام به حقوق هم اتاقی ها و دیگر دانشجویان به خصوص اتاق های نزدیک و مجاور مسئله ای مهم و قابل توجه است. پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) وقتی کسی گلابه کرد که از دست همسایه اش در امان نیست با شنیدن این سخن به امام علی (علیه السلام) و سلمان و ابوذر دستور داد به مسجد رفته و فریاد بزنند: «ایمان ندارد کسی که همسایه اش از شر او در امان نباشد». یا این که فرمودند: «هر که همسایه اش را بیازارد خداوند بوی

اش در امان نیست با شنیدن این سخن به امام علی (علیه السلام) و سلمان و ابوذر دستور داد به مسجد رفته و فریاد بزنند: «ایمان ندارد کسی که همسایه اش از شر او در امان نباشد». یا این که فرمودند: «هر که همسایه اش را بیازارد خداوند بوی

بهشت را بر او حرام می کند و جایگاه او دوزخ است».

۲- حفظ آبروی دیگران

به طور طبیعی در فضای زندگی دانشگاهی گاهی انسان از مسائل و مشکلات دیگران اطلاع پیدا می کند که افشای آن ها از گناهان نابخشودنی است که متأسفانه دیده شده یک بی توجهی کوچک آبرو و زندگی یک دانشجو را با مشکل جدی مواجه نموده است. به نظر می رسد سخن لطیف و پر معنای زیر از پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) اهمیت داستان را بر ما آشکارتر می کند. روزی ایشان رو به کعبه کردند و فرمودند: «آفرین بر تو چقدر بزرگی، چه حرمت عظیمی بر خدا داری، ولی به خدا سوگند بی شک حرمت مؤمن از حرمت تو بیشتر است».

۳- احسان به دیگران

یکی از راه های مهم ارتباط با دیگران محبت و احسان به آن هاست، ابتدا کردن به سلام و پیش قدم شدن در انجام امور مربوط به زندگی خوابگاهی. امام علی (علیه السلام) در نامه تاریخی به مالک اشتر می فرماید: «مهربانی و خوش رفتاری و نیکویی با مردم را در دل خود جای ده».

چرا که در برخی روایات اولیای دین، از انسان به عیال خدا تعبیر شده است.

۴- توجه به مسائل معنوی

ارتباط با خدا به خصوص در دوران جوانی زمینه آرامش روحی و کسب کمالات علمی و معنوی انسان را فراهم می کند. به خصوص انجام نماز اول وقت و شرکت در نماز جماعت و حضور در محافل و مراکز دینی در حد منطقی و معتدل نمونه های آشکار و سفارش شده در این باره هستند. همان گونه که در حالات عالمان بزرگ اسلام مانند: ابن سینا و ملاصدرا، آمده است که هر زمان به مشکل علمی برمی خوردند به چنین مکان های مقدسی مشرف می شدند تا علاوه بر کسب آرامش، توفیق حل مسئله را نیز بیابند. برخی دیگر از موارد اصول اخلاقی اجتماعی دانشجویی که رعایت آن ها در فضای دانشجویی نسبت به دیگران به خصوص در فضای کلاس و خوابگاه ضرورت دارد عبارتند از: تواضع در مقابل دیگران، صداقت در رفتار و گفتار، اعتدال در برخورد، خوراک و پوشاک، گذشت و بخشش، و توجه به دو اصل مهم امر به معروف و نهی از منکر به عنوان نماد مسئولیت پذیری و نوع دوستی. (پرسشها و پاسخهای دانشجویی؛ دفتر: ۵۵ (اخلاق علم آموزی در فضای دانشگاه)، ص: ۳۶)

دانشجو و بصیرت

««« دانشجوی سیاسی مطلوب در نظام اسلامی، به کسی گفته می شود که در دانشگاه، به درجه بالایی از بینش و درک سیاسی رسیده، در قبال سرنوشت خود، جامعه و مسائل سیاسی حساسیت لازم را نشان دهد. سیاسی بودن دانشجو بدین معناست که یک دانشجوی متعهد، تنها نباید در محور مسائل فردی و شخصی خود متمرکز باشد و از رویدادهای جامعه و جهان غافل گردیده، نسبت به آن بی تفاوت باشد، بلکه باید با اصول و مبانی منطقی و معقول، به تحلیل حوادث و رویدادهای جهانی و داخلی پردازد و موضع مناسب و قاطع اتخاذ کرده و حساسیت لازم را دارا باشد. آن گونه که حضرت امام (ره)، همواره از دانشجویان و دانشگاهیان انتظار داشتند که همچون ناظری بصیر و آگاه، هوشمندانه و متعهدانه، عملکردها و تصمیم گیری ها را مد نظر گیرند و با نقادی دلسوزانه، خطا و لغزش احتمالی را گوشزد کنند و همچون مشاوران و کارشناسانی امین، مساعدت خویش را از دست اندرکاران و مجریان امور دریغ نکنند.

رشحاتی از قلم

««« چیزی نمانده بود تا سپیده، اما روباه پیر که بیکار نمی نشست؛ مدام کابوس های بی تعبیری می ساخت. تراکم خشونت و سیاهی، نتوانست خود را کنترل کند. سلاح های بی رحم، دانشکده فنی را نشانه می رفت، اما باید می دیدید که دانشجویها، آن همه خشم را به مسخره گرفته بودند و ایران سربلند را آرزو می کردند. کیسه های دلار، چشم های مزدورها را کور کرده بود، اما رنگ سرخ خون دانشجو، کار خودش را کرد و آنها را به خود آورد.

گوش های خود فروخته ها، پرازپنبه شده بود؛ اما صدای شلیک گلوله بر قلب میخک های جوان، شنوایشان کرد. و ۱۶ آذر، روز تولد حماسه شد؛ حماسه آگاهی ذهن های جویای دانش و قصیده عزت و ظلم ستیزی و بیداری دانشگاه. از همان ۱۶ آذر ۱۳۳۲، میخک های قرمز، تصمیم گرفتند که هر سال، همان روز، جشن تولد بگیرند؛ جشن تولد شجاعت جوان بیدار ایرانی.

دغدغه های دوران دانشجویی

««« بی شک دغدغه، همزاد انسان است و هیچ فردی را در هیچ مقطعی از زندگی را نمی توان یافت که بدون دغدغه باشد؛ با این تفاوت که دغدغه های هر فرد، بستگی به نوع جهان بینی، بایسته ها و کاستیهای وی در مسیر حرکت و نیز گستره آرمانهای وی بازمی گردد. در آموزه های اسلامی هر دغدغه ای که انسان را به سوی خدا و حیات عزتمند سوق دهد، دغدغه ای مقدس به شمار می آید هر چند که این دغدغه ازدواج، اشتغال، کسب درآمد حلال و ... باشد.

دانشجو در دنیای امروز برای کسی که به تحصیل اشتغال دارد، در صورتی می توان آینده ای درخشان پیش بینی کرد که همه ساعات و دقایق زندگی اش برنامه داشته باشد؛ برای مثال بداند فردا صبح، بعد از ظهر و شب کجا و مشغول انجام چه کاری خواهد بود. او باید درس های خود را به طور روزانه و هفتگی بخواند و حتی پیش مطالعه داشته باشد تا چنانچه برخی مباحث برایش پیچیده و مبهم بود، اشکال هایش را با پرسش از استاد

می کنند و این موجب کار و تلاش پیوسته آن ها می شود. پس ضرورت دارد در این گستره به کتاب های درسی اکتفا نشود و آثار اسلام شناسان برجسته مورد مطالعه قرار گیرد.

از جمله درس هایی که اهمیت بیش تر دارد، زبان فارسی و عربی و انگلیسی است هر چه دانشجو برای بهتر آموختن زبان تلاش کند، زیاده روی و اسراف نکرده است. برای ما ایرانیان آموختن زبان فارسی و آیین نگارش در درجه اول اهمیت قرار دارد. باید آداب صحیح گفتن و نوشتن را با تمرین های مکرر بیاموزیم. از سوی دیگر، چون بیش از ۶۰ درصد وژگان مورد استفاده در فارسی امروز عربی است، یادگیری قواعد صرف و نحو عربی ضرورت دارد. برای کسب مهارت در نویسندگی و سخنرانی باید آثار نویسندگان برجسته قدیم مانند سعدی، حافظ و مولوی و معاصر مانند جواد فاضل، دکتر سید جعفر شهیدی، محمد رضا حکیمی، جواد محدثی پیوسته مطالعه شود. دانشجو باید سعی کند دست کم هفته ای یک بار قلم به دست گیرد و درباره موضوعات مورد علاقه خود بنویسد.

اگر هنگام یادداشت برداری و خلاصه نویسی نکات نگارشی را به دقت رعایت کند، پس از چند سال می تواند اندیشه های خویش را به راحتی به دیگران انتقال دهد.

به دلیل پیشرفت های شگرف دنیای غرب در زمینه های علمی و ضرورت بهره گیری از دانش و تجربه آن ها، بر دانشجو لازم است حداقل

و مباحثه باهمکلاسی های خوش فکر برطرف کند. این کار سبب می شود همه نکات درس را به طور عمیق بفهمد و هنگام امتحانات بامروری مجدد، بدون هیچ گونه اضطراب و فشار روحی، پاسخگوی پرسش ها باشد.

دانشجو باید، هنگام برنامه ریزی، به این نکته توجه داشته باشد که اصل برنامه ریزی و تعیین وقت برای انجام کارها سازنده است. برای لحظات و دقایق عمر هم باید برنامه داشت؛ اما سختگیری زیاد درست نیست. دانشجو نباید، چنانچه در عمل صددرصد موفق نبود، خود را ملامت نکند؛ چرا که شاگرد اول ها و برجستگان علمی هم هیچ گاه صددرصد موفق نیستند. امام علی (ع) می فرماید: «عرفت الله بفسخ العزائم؛ (۱) از این که در بسیاری موارد کارها برخلاف تصمیم قبلی انجام می شود، خدا را شناختم.» یعنی ما همه کاره دنیا نیستیم و تنهامدیریت بخشی از امور در دست ما است. بنابراین، اگر دانش آموز یا دانشجویی حدود ۷۰ درصد برنامه هایش جامه عمل پوشید، باید خرسند باشد و خود را موفق به شمار آورد. موضوعات درسی متفاوتند. برخی بسیار مهم می نمایند و برخی کم تر اهمیت دارند؛ برای مثال مباحث اعتقادی بسیار مهم است؛ چون انسانی که عقاید درست نداشته باشد، انگیزه اش برای کارهای بزرگ کم تر است. چهره های موفق جهان معمولا از جهان بینی و اعتقادات معقول بهره می برند و خداشناسند. همه خداشناسان در برابر خداوند احساس تکلیف

یک یا دو زبان خارجی را چنان بیاموزد که به راحتی از منابع علمی آن ها استفاده کند، از سخنرانی های علمی شان بهره برد و به زبان آن ها سخنرانی کند .

به دست آوردن چنین توانایی هایی نیازمند کار مستمر ده ساله، حداقل روزی دو ساعت یا چهارساله روزی پنج ساعت یا دو ساله روزی ده ساعت است . پس دانشجو باید کارش را از هم اکنون شروع کند که فردا دیر است . آشنایی با کامپیوتر نیز در دنیای امروز ضرورت دارد . باید با حوصله، فنون و دانش بهره گیری از آن را فرا گرفت؛ ولی اهمیت آن هرگز به اندازه زبان خارجی نیست. هر کس به همه آن چه در این نوشتار آمده جامه عمل پوشد، می تواند به آینده خود امیدوار باشد . چنین فردی هرگز نباید نگران اشتغال و تامین زندگی خود باشد؛ چرا که پس از فراغت از تحصیلات رسمی دانشگاه یا حوزه جوانی خام و ناتوان نیست؛ جوانی پرشور و کار آفرین است به دلیل کثرت مطالعه، راه درست زندگی را می داند .

من همه‌ی دانشجویان را به «دانشجویی» به معنای واقعی
کلمه - یعنی دنبال علم رفتن - و به فعالیت‌های متناسب با
دانشجویی دعوت میکنم؛ چه فعالیت‌های اجتماعی، چه
فعالیت‌های سیاسی.

بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۹۲/۵/۶